

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : การฟ่อนสะเอ็งของชาวไทยภูเขา

ชื่อผู้เขียน : นางสาวกนกวรรณ ระวัง

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : ไทยศึกษา

ปีการศึกษา : 2542

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. รองศาสตราจารย์ ดร.พิชญ์ สมพอง ประธานกรรมการ

2. รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ มีกุล

วิทยานิพนธ์นี้ได้ทำการศึกษา พิธีกรรมการฟ่อนสะเอ็ง ของชาวไทยภูเขา

บ้านกระแซงใหญ่ ตำบลกระแซง อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา รูปแบบ สัญลักษณ์ความเชื่อ และบทบาทของพิธีกรรม วิธีการศึกษา ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการลงไปเก็บข้อมูลในพื้นที่ชุมชน และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมในพิธีกรรม ตลอดจนการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ชาวไทยภูเขบ้านกระแซงใหญ่ มีจักรวาลความเชื่อแบบพราหมณ์ - พุทธ - ผี ความเชื่อเกี่ยวกับผีบรรพบุรุษ เป็นรากฐานความเชื่อที่นำไปสู่กระบวนการประกอบพิธีกรรม ความหมายทางวัฒนธรรม ของพิธีกรรมการฟ่อนสะเอ็ง จึงเป็นกระบวนการที่สืบเนื่อง สัมพันธ์กันในบริบททางสังคมชาวไทยภูเขา พิธีกรรมการฟ่อนสะเอ็ง เป็นพิธีกรรมที่ชาวไทยภูเขา ทำการเข้าทรงผีฟ้าหรือผีสะเอ็ง เพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยที่ไม่สามารถรักษาให้หายเป็นปกติ ด้วยวิทยาการแพทย์แผนปัจจุบัน และเมื่อหายจากอาการเจ็บป่วย ต้องทำการเข้าทรง เพื่อสักการะขอขอบคุณผีสะเอ็ง บทบาทของพิธีกรรมนั้น พบว่ามีบทบาทที่สำคัญ 3 ประการ คือสังคมชาวไทยภูเขาคือ บทบาทในการควบคุมทางสังคม บทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ ของกลุ่มคนในสังคม และสร้างกำลังใจในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นชีวิตวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่ง